

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tost/10/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100204
Dátum vydania rozhodnutia: 4. apríla 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9517100204.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej, na neverejnom zasadnutí konanom 4. apríla 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného T. T. a spol., pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. c/, ods. 4 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. a iné, o sťažnostiach obvinených T. T. a Q. T. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, zo 7. marca 2018, sp. zn. 4 Tp 26/2017, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených T. T. a Q. T. sa z a m i e t a j ú.II. Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. návrh na zloženie peňažnej záruky ako nahradenie väzby obvineného Q. T. sa n e p r i j í m a.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica, rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosti obvinených T. T. a Q. T. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (výrok I.), podľa § 80 ods. 1 písm. a/ Tr. por. ponuku prevzatia záruky dôveryhodnej osoby O. T. za obvineného Q. T. poskytnutej písomne 22. februára 2018 neprijal (výrok II.), podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného Q. T. neprijal (výrok III.), podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. väzbu obvinených T. T. a Q. T. dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil (výrok IV.) a podľa § 81 ods. 1 Tr. por. návrh na zloženie peňažnej záruky JUDr. T. ako nahradenie väzby obvineného T. T. neprijal (výrok V.). Proti tomuto uzneseniu v celom rozsahu podali obvinení T. T. a Q. T. sťažnosti. Obvinený T. T. v písomnom odôvodnení sťažnosti podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Martina Poláka spochybnil dôvody vedúce sudcu pre prípravné konanie k vydaniu napadnutého rozhodnutia. Namietal skutočnosť, že zamietnutie žiadosti sa opieralo o vyjadrenia svedkyne U. V. a obvineného G. K. a o sumáre fakturácií vyčísľujúcich objem a výšku dodaných služieb. V tejto súvislosti uviedol, že zabezpečovanie reklamných služieb bolo predmetom podnikateľskej činnosti jednotlivých spoločností a táto nebola spochybnená ani samotným obvineným, preto tvrdenie svedkyne V. o takomto výkone podnikateľskej činnosti zabezpečovaním reklamných služieb nielenže žiadnym spôsobom neindikuje páchanie trestnej činnosti obvineným, ale je len potvrdením známeho faktu vyplývajúceho z vykonaného dokazovania. Súdu zároveň vytkol, že vo svojom rozhodnutí poukázal na úradné záznamy, resp. ich prílohy z 10. októbra 2017, ktoré nie sú v zmysle rozhodovacej

činnosti súdov dôkazom procesne použiteľným (napr. uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. I To 84/2014). Analýza spracovaná operatívnymi pracovníkmi polície nemá vo vzťahu k predpokladanej trestnej činnosti obvineného žiadnu dôkaznú hodnotu. K vyjadreniam obvineného G. K. uviedol, že tieto sú neurčité a ich pravdivosť a vierohodnosť nebola potvrdená inými objektívnymi dôkazmi. Ani sám obvinený K. nevie percentuálnu výšku odovzdávaných peňazí ani to, z akej sumy bola táto vyratúvaná. Navyše k tvrdeniam tohto obvineného je potrebné pristupovať zvlášť opatrne, a to s ohľadom na jeho postoj a procesné postavenie a tiež s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 To 10/2015. Od momentu obmedzenia osobnej slobody obvineného uplynulo už vyše päť mesiacov, preto kvalitu dôkazov je nevyhnutné posudzovať z hľadiska, či existujúca dôkazná situácia je na najzávažnejší zásah do osobnej slobody postačujúca. Sťažovateľ tiež zdôraznil potrebu individualizácie a konkretizácie dôvodov väzby u obvineného za účelom efektívneho uplatnenia jeho práv. V ďalšom (s poukazom na právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v uznesení sp. zn. 3 Tdo 48/2011, podľa ktorého v prípravnom konaní nie je súd, resp. sudca pre prípravné konanie, oprávnený zaujímať stanovisko k prebiehajúcej trestnému stíhaniu, pretože by tým neprípustne zasahoval do právomoci a pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní) súdu vytkol neadekvátnu iniciatívu a pomoc prokurátorovi konkretizáciou ďalších nevyhnutných úkonov prípravného konania a vyžiadanim dodatočného doplnenia obsahu vyšetrovacieho spisu, ako aj toleranciu pasivity vo vzťahu k preukazovaniu okolností podstatných pre predmet vedeného trestného stíhania. V tejto súvislosti namietal najmä skutočnosť, že výsluch obvineného bol ukončený 7. marca 2018 bez rozhodnutia s tým, že spis bude doplnený o výsluchy svedkov, ktorými súd následne argumentoval, pričom výsluch svedkyne V. bol vykonaný v ten istý deň ako výsluch obvineného k žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Napadnuté uznesenie je datované rovnakým dňom a nie je zrejmé, kedy bol výsluch svedkyne do vyšetrovacieho spisu doplnený a kedy sa s ním sudca oboznámil. Takýto postup súdu je favorizovaním a pomocou orgánom činným v trestnom konaní a porušením zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, obzvlášť za situácie, že prokurátor pri požiadavke konkretizácie usvedčujúcich vyjadrení jednotlivých svedkov tieto nevedel uviesť, keďže nikdy neodzneli. V závere sťažovateľ skonštatoval, že opätovné všeobecné, arbitrárne a vágne odôvodňovanie väzobného dôvodu popiera právo obvineného na také odôvodnenie, ktoré by spĺňalo atribúty základných princípov týkajúcich sa vzatia osoby do väzby a držania v nej vrátane väzobných dôvodov, ktoré sú obsiahnuté v rozsudkoch Európskeho súdu pre ľudské práva. Dôvody pre väzbu musia byť významné a dostatočné a súd má vo svojom rozhodnutí uviesť argumenty pre a proti existencii verejného záujmu, ktorý odôvodňuje s náležitým zreteľom na princíp prezumpcie neviny - odchýlenie sa od pravidla rešpektovania osobnej slobody jedinca. Postup orgánov činných v trestnom konaní, s akcentom na kritériá posudzovania tohto postupu vo väzobných veciach, nezodpovedá zásade oficiality, z ktorej vyplýva zásada prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby najvyšší súd v zmysle § 194 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie vo výroku o zamietnutí žiadosti obvineného T. T. zrušil a obvineného prepustil ihneď na slobodu, alternatívne aby ju nahradil inštitútmi v zmysle podanej žiadosti z 12. februára 2018. Obvinený Q. T. zastúpený obhajkyňou JUDr. Gabrielou Čechovou vo svojej písomne podanej sťažnosti a jej odôvodnení súdu okrem iného vytkol jeho právne závery, ako i skutočnosť, že o jeho alternatívnom návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou podľa § 81 Tr. por. nerozhodol, čím porušil základné právo obvineného podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. septembra 2006, sp. zn. III. ÚS 240/2006). Vo vzťahu k posudzovaniu väzby zdôraznil, že orgány činné v trestnom konaní môžu prihliadať len na tie skutočnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby. Pri preventívnej väzbe požadované konkrétne skutočnosti pritom musia byť dostatočným a rozumným podkladom pre odôvodnenie obavy, no v tomto štádiu konania nemožno očakávať nepochybný záver, že ak obvinený nebude vzatý do väzby, bude pokračovať v trestnej činnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok väzby znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť, s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu. Vo vzťahu k výpovedi svedkyne U. V. sťažovateľ uviedol, že jej vyjadrenia sú iba tvrdením pre tvrdenie a sledujú jediný cieľ, a to ustáť svoje procesné postavenie svedka po vylúčení jej veci zo spoločného konania. Nemožno bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť, že v prípade tejto svedkyne ide o účelové podsunutie nepreukazných skutočností

ako nehodnoverného svedka, čo možno vyvodíť aj zo svedeckej výpovede svedka Q.. V ďalšom sťažovateľ podrobnejšie rozobral obsah výpovede uvedenej svedkyne a poukázal na výpoveď svedka G. H. a G. K., z ktorých žiadne podozrenia vo vzťahu k obvinenému podľa neho nevyplývajú. Ku konkretizácii dôvodu väzby uviedol, že v prejednávanej veci neexistuje skutočná obava z pokračovania v trestnej činnosti a táto nevyplýva ani z argumentov sudcu pre prípravné konanie. Vyjadril svoj nesúhlas so záverom súdu, že zdravotný stav obvineného nie je takou skutočnosťou, ktorá by svojím závažným charakterom zakladala kritériá výnimočnosti prípadu a ktorá by odôvodňovala prevýšenie záujmu jednotlivca na jeho osobnej slobode pred ochranou spoločnosti. Argumentácia obvineného v tejto súvislosti bola mienená tak, že jeho zdravotný stav nemal byť sám osebe dôvodom na prepustenie z väzby, ale mal mať vplyv na existenciu dôvodov väzby a na jeho možnosti pokračovať v trestnej činnosti. Na ekonomickom poli sú totiž štátnymi orgánmi vykonávané také opatrenia, ktoré znemožňujú obvinenému aktívny prístup k prostriedkom podnikania a podnikateľskému prostrediu a z jeho hľadiska by bolo nerozumné, aby sa nepodrobil povinnostiam stanoveným v súvislosti s jeho ponechaním na slobode, a to aj s ohľadom na jeho 23-mesačného syna, ktorý má zdravotné problémy. Dôvody preventívnej väzby u neho vzhľadom na zdravotný stav, kvôli ktorému sa nebol schopný zúčastniť ani výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie, nie sú dané. Tým, že konajúci súd nenaplnil požiadavku vysporiadať sa s touto otázkou, ktorá podľa názoru obvineného ovplyvňuje jeho väzobný dôvod, teda pokračovanie v trestnej činnosti, ktoré je pri nameraných hodnotách na hranici ohrozenia životne dôležitých orgánov absolútne vylúčené, je podľa neho porušením nielen vnútroštátnych noriem, ale aj medzinárodných právnych noriem, keďže podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva môže väznenie chorej osoby nastoliť problém aj v zmysle čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V ďalšom sťažovateľ odkázal na svoju argumentáciu v žiadosti o prepustenie z väzby. Uzavrel, že vzhľadom na doterajší priebeh konania sa javí ako neudržateľná téza o nutnosti väzobného riešenia tejto trestnej veci, pretože neboli produkované žiadne konkrétne skutočnosti a okolnosti, ktoré by odôvodňovali väzobný dôvod. Napadnuté rozhodnutie teda nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby uznesenie bolo zrušené a bolo rozhodnuté v zmysle petitu obsiahnutého v žiadosti o prepustenie obvineného z väzby. V prípade, že súd vzhľadom na dôvodnosť procesných opatrení, opätovne poukázal na návrh prednesený pri výsluchu obvineného pred sudcom pre prípravné konanie v zmysle § 80, § 81, § 82 Tr. por. K sťažnosti obvinený priložil aj „Žiadosť o odborné stanovisko“ z 20. marca 2018 adresovanú ošetrovateľskému lekárovi a odpoveď lekára označenú ako „Odborné stanovisko“ datovanú 20. marca 2018 spolu s Lekárskou správou - nálezom z rovnakého dátumu. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa k podaným sťažnostiam nevyjadril. Najvyšší súd ako súd nadriadený [§ 72 ods. 2 (veta štvrtá) Tr. por.] po zistení, že sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu sú prípustné [§ 83 ods. 1 (veta prvá) Tr. por.], boli podané oprávnenými osobami (§ 186 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 187 ods. 1 Tr. por.), postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého rozhodnutia a konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že sťažnosti nie sú dôvodné. Podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest, b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Väzba je jedným z najvýznamnejších zásahov do osobnej slobody obvineného a v zmysle čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky je možné k nej pristúpiť len z dôvodov a na čas ustanovený zákonom, a na základe rozhodnutia súdu. Dôvody na väzobné stíhanie upravuje Trestný poriadok v ustanovení § 71 ods. 1, ktorý (okrem formálnych podmienok, ktorými sú predovšetkým vydané uznesenie o vznesení obvinenia a včasné podanie návrhu na vzatie obvineného do väzby) medzi základné materiálne podmienky radí dôvodnosť (opodstatnenosť) trestného stíhania (t. j. skutok bol spáchaný, má znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ho spáchal obvinený) a dôvodnú obavu z konania páchatel'a, ktoré

zakladá dôvody pre útekovú, kolúznú alebo preventívnu väzbu. Takejto dôvodnej obave by pritom malo nasvedčovať konanie obvineného alebo ďalšie konkrétne skutočnosti, ktoré trvajú po celý čas väzby. Ak totiž pominie dôvod väzby, dôvod na jej ďalšie trvanie alebo uplynutie jej zákonná lehota, musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu (§ 79 ods. 1 Tr. por.). Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Východ - Košice z 13. októbra 2017, ČVS: PPZ-16/NKA-FP-VY-2017, bolo začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie T. T. pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Tr. zák. a pre obzvlášť závažný pokračovací zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. c/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a obvinenému Q. T. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Tr. zák. a pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. c/, ods. 4 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. na skutkových základoch v tomto uznesení uvedených. Obvinení T. a T. boli vzatí do väzby uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 15. októbra 2017, sp. zn. 4 Tp 26/2017, podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba u obvineného T. T. začala plynúť 13. októbra 2017 o 06.02 hod. a u obvineného Q. T. 13. októbra 2017 o 06.15 hod. Uznesením najvyššieho súdu zo 6. novembra 2017, sp. zn. 2 Tost 36/2017, bolo toto uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a/, ods. 2 Tr. por. vo výrokoch týkajúcich sa obvineného Q. T. zrušené a (okrem iných výrokov) bol obvinený vzatý do väzby z rovnakých dôvodov (pri jej nenahradení alternatívnymi inštitútmi) s tým, že lehota väzby mu začala plynúť 13. októbra 2017 o 06.02 hod. Prvostupňový súd po výsluchu obvinených (obvinený Q. T. sa ho na základe žiadosti o konanie v neprítomnosti zo zdravotných dôvodov nezúčastnil, jeho obhajkyňa však bola prítomná) uskutočnenom 7. marca 2018 dospel k záveru, že dôvodnosť trestného stíhania vo vzťahu k nim je daná, rovnako ako väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pričom neboli zistené žiadne okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nahradenie väzby iným inštitútom. Uvedené závery s určitou korekciou najvyšší súd považuje za správne, a to z nasledovných dôvodov :Pokiaľ ide o formálne - procesné podmienky pre vzatie obvinených do väzby (najmä skutočnosť, či boli dodržané zákonné lehoty a či neboli zistené neodôvodnené prieťahy pri rozhodovaní o väzobnej veci obvinených) a jej materiálne podmienky (dôvodnosť trestného stíhania), ich splnenie bolo konštatované už v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe v posudzovanej veci (najmä uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 36/2017, 6 Tost 1/2018), a s týmito závermi sa stotožňuje sťažnostný súd aj v tomto prípade. V súvislosti s dôvodnosťou trestného stíhania obvinených, ktorá bola i predmetom námietok oboch sťažovateľov, sťažnostný súd opakuje, že predmetom trestného stíhania v tejto veci je rozsiahla, vysoko sofistikovaná, dlhodobá ekonomická trestná činnosť, predovšetkým v daňovej oblasti, do ktorej mali byť zapojené viaceré spoločnosti, väčší počet osôb, s predbežne zisteným rozsiahlym dopadom trestnej činnosti na štátny rozpočet Slovenskej republiky, teda so spôsobením závažného následku. Pokiaľ ide o obvinených, vo vzťahu k Q. T. existuje dôvodné podozrenie vyplývajúce z doteraz zisteného skutkového stavu, že jeho obchodné spoločnosti mali postavenie spriaznených dodávateľov, obvinený mal vyhotovovať fiktívne faktúry a vyberať finančné prostriedky z účtov, pričom mal tvoriť hlavný článok na zabezpečenie toku peňazí. Obvinený T. T. mal zase vystupovať prostredníctvom svojich obchodných spoločností v reťazci ako koncový odberateľ a zabezpečovať si finančný prospech z vrátených peňazí za vyfakturované reklamné plnenia. Skutkové závery uvedené v uznesení o vznesení obvinenia vo vzťahu k obvineným T. a T. sa v tomto smere javia ako dostatočne podložené doteraz zabezpečenými dôkazmi. Orgány činné v trestnom konaní od vznesenia obvinenia v celej trestnej veci vykonali veľký počet procesných úkonov, na ktoré bolo poukázané aj v napadnutom uznesení. Vo veci sa vykonali domové prehliadky, prehliadky nebytových priestorov, realizovalo sa vydanie vecí, boli zabezpečené záznamy telekomunikačnej prevádzky a ich prepisy, výsluchy obvinených a svedkov, viaceré znalecké posudky, dožiadania, bankové výpisy, zmluvy, faktúry, objednávky, vyhlásenia, prehľady, správy a iné najmä listinné dôkazy, ktoré sú súčasťou spisového materiálu. K námietkam obvinených smerujúcim k hodnoteniu jednotlivých dôkazov považuje za potrebné sťažnostný súd pripomenúť, že v rámci rozhodovania o väzbe súdy nerozhodujú o otázke viny a trestu a ani nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Posudzujú len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, ktorý je trestným činom. Skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako tie,

ktoré sú potrebné k podaniu obžaloby či odôvodneniu odsúdenia v ďalšej fáze trestného konania (por. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 26. marca 2009, Krejčíř proti Českej republike, sťažnosť č. 39298/04, 8723/05). Hodnotenie právnej relevancie zabezpečených a vykonaných dôkazov tak, aby bolo rozhodnutie súdu dostatočne odôvodnené či už vo vzťahu k vysloveniu viny alebo nevinu obvineného, je úlohou súdu až po podaní obžaloby. Pokiaľ ide o existenciu dôvodu preventívnej väzby (§ 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.), najvyšší súd konštatuje, že tento u oboch obvinených aj v tomto štádiu trestného konania naďalej trvá. Z obsahu získaných dôkazov jednoznačne vyplýva podozrenie, že obvinení si činnosťou opísanou v uznesení o vznesení obvinenia dlhodobo mali zabezpečovať zdroj svojich príjmov, pričom je zrejmé, že malo ísť o premyslený a vopred naplánovaný spôsob trestnej činnosti, jednotliví obvinení, ako i zapojené spoločnosti, boli navzájom poprepájaní a hierarchicky usporiadaní a trestná činnosť bola vykonávaná v rámci reálnej podnikateľskej činnosti. Tieto skutočnosti v kontexte s už uvedeným vyvolávajú reálnu obavu, že v prípade prepustenia na slobodu budú obvinení pokračovať v zabehnutej, so zdrojom ich príjmov spojenej trestnej činnosti, v rámci siete už vytvorených obchodných a personálnych vzťahov. Je nutné zároveň podotknúť, že obsah dôkazov zabezpečených od vznesenia obvinenia až doposiaľ dôvodnosť trestného stíhania i väzobný dôvod skôr zosilňujú než zoslabujú. V tejto súvislosti správne sudca pre prípravné konanie poukázal okrem iného na výpovede obvineného G. K. z 22. novembra 2017 a 11. decembra 2017, z ktorých okrem systému fungovania trestnej činnosti vyplynulo aj to, akú úlohu mal obvinený Q. T. pri jej realizácii plniť (výber a odovzdávanie peňazí), a skutočnosť, že obvinenému T. T. boli v rámci finančných tokov zverené peniaze, aby ich následne odovzdal koncovým klientom. Rovnako podstatné sú prílohy k znaleckému posudku JUDr. Ing. Radoslava Hromeka č. 54/2017 z 27. decembra 2017 preukazujúce, ktoré spoločnosti zastrešoval obvinený T., zálohy inkasované od spoločnosti I. a prevody vykonávané medzi spoločnosťami, ako aj úhrady obvineného T. v mene spoločnosti U na účet I. Možno teda uzavrieť, že v prejednávanej veci existuje dostatok konkrétnych podkladov, na ktorých je v rovine rozumnej (nie absolútnej) istoty založená tak dôvodnosť trestného stíhania, ako i väzobného dôvodu obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda existencia obavy, že v trestnej činnosti rovnakého či obdobného charakteru budú po prepustení z väzby pokračovať. Túto skutočnosť u obvineného Q. T. zvyrazňuje fakt, že bol dvakrát súdne trestaný (rozsudok Okresného súdu Košice II z 13. augusta 2007, sp. zn. 3 T 137/05, a z 25. septembra 2007, sp. zn. 7 T 78/06). Hoci sa na obvineného v oboch prípadoch hľadí, akoby nebol odsúdený, existencia a charakter tejto trestnej činnosti (okrem iných išlo o trestné činy proti majetku, teda druhovo rovnaké ako trestný čin podľa § 233 Tr. zák., pre ktorý je okrem iných obvinený trestne stíhaný v preskúmvanej veci) zvyšuje obavu, že svoje sklony k trestnej činnosti či už rovnakého alebo obdobného druhu bude rozvíjať naďalej. K námietke obvineného T. týkajúcej sa jeho zdravotného stavu, resp. zdravotného stavu jeho syna, ktorý by mal mať vplyv na existenciu dôvodov väzby a na jeho možnosť pokračovať v trestnej činnosti, najvyšší súd uvádza, že s touto sa v dostatočnom rozsahu vysporiadal už sudca pre prípravné konanie (str. 15 napadnutého rozhodnutia), a keďže rozhodnutie súdu prvého a druhého stupňa tvoria jeden celok, túto argumentáciu najvyšší súd nebude opakovať. Pripomína však, že pokiaľ je daný niektorý z dôvodov väzby, ako je to v tomto prípade, choroba obvineného, jeho zlý zdravotný stav, či zdravotný stav jeho rodinných príslušníkov, nie je dôvodom na prepustenie z väzby (R 9/2017, aj 2 Ntv 183/93, 6 To 4/2012). Namietané okolnosti podľa sťažnostného súdu nemajú vplyv ani na väzobný dôvod, keďže, ako už bolo konštatované, stíhaná trestná činnosť mala byť realizovaná v rámci bežnej podnikateľskej činnosti ako zdroj príjmov obvinených, ktorí mali byť (v rámci celej trestnej veci aj s inými obvinenými) prepojení obchodnými i osobnými vzťahmi. Navyše zo správy primára interného oddelenia MUDr. T. W. zo 6. marca 2018 k stavu obvineného T. vyplýva, že pre obdobné ťažkosti, pre aké je v súčasnosti hospitalizovaný v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne, bol vyšetrovaný v roku 2014 i v roku 2016, do ktorého obdobia posudzovaná trestná činnosť spadá. Vzhľadom k uvedenému obava z jej pokračovania aj pri nepriaznivom zdravotnom stave obvineného naďalej pretrváva. Pokiaľ ide o vyššie naznačenú korekciu záverov napadnutého rozhodnutia, sťažnostný súd má výhrady k použitiu výpovede svedkyne U. V. zo 7. marca 2018 sudcom pre prípravné konanie. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že predmetný výsluch bol uskutočnený v deň, kedy sudca pre prípravné konanie vykonal výsluch obvinených k žiadostiam o prepustenie z väzby na slobodu. Výsluch obvinených skončil 11.15 hod. a výsluch svedkyne bol ukončený o 14.15 hod. dňa 7. marca 2018. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že sudca pre prípravné konanie prokurátorovi uložil 24-hodinovú lehotu na predloženie

zápisník o úkonoch realizovaných od 27. februára 2018 do 7. marca 2018 (č. l. 1035, ZV. 6), pričom vyšetrovateľ túto povinnosť splnil 8. marca 2018 predložením listín osobne do podateľne prvostupňového súdu. Súčasťou tohto podania bola aj výpoveď svedkyne U. V. zo 7. marca 2018, o ktorú sudca pre prípravné konanie v podstatnom rozsahu oprel svoju argumentáciu vo vzťahu k väzobnému dôvodu u oboch obvinených (str. 13 napadnutého rozhodnutia). Takýto postup súdu nemožno považovať za zákonný a správny a v tomto smere treba prisvedčiť námietke obvineného T., že zo strany sudcu došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania a zásady rovnosti zbraní (a tým aj k porušeniu práva na spravodlivý proces) tým, že obvinení nemali možnosť oboznámiť sa s obsahom tejto výpovede tak, aby na ňu mohla obhajoba adekvátne reagovať v rámci argumentácie spôsobilej ovplyvniť napadnuté rozhodnutie, či už pri výsluchu obvinených pred sudcom pre prípravné konanie alebo po ňom, hoci išlo o argumenty „protistrany“. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už judikoval, že osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou - princíp „rovnosti zbraní“ (III. ÚS 226/07). Bez ohľadu na význam argumentov protistrany ústavný súd považuje právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov za súčasť práva na spravodlivý proces a nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania, v danom prípade strana v trestnom konaní (I. ÚS 411/2017, m.m. II. ÚS 482/2014). Pochybenie v preskúmvanej veci je teda o to závažnejšie, že sudca túto konkrétnu výpoveď použil ako základ pre svoje rozhodnutie vo vzťahu k obom obvineným. Zvážiac závažnosť a reálny dopad procesnej chyby na práva obvinených, zohľadňujúc rozhodovacia prax ústavného súdu, v zmysle ktorej nedostatok pri uplatňovaní niektorých zo záruk spravodlivého súdneho konania (v súvislosti s kontradiktórnosťou konania a so zásadou rovnosti zbraní), napr. na prvostupňovom súde, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (I. ÚS 2/05), najvyšší súd dospel k záveru, že uvedené pochybenie v súčasnom štádiu konania, kedy obaja obvinení mali dodatočne možnosť oboznámiť sa s obsahom namietaného výsluchu pri realizácii svojich práv v prípravnom konaní jednak v rámci nazerania do spisu (§ 69 Tr. por.), prostredníctvom svojich obhajcov (výsluchu svedkyne sa zúčastnil JUDr. Bauer zastupujúci JUDr. Poláka, obhajcu obvineného T.), jednak v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, nie je dôvodom na prepustenie obvinených z väzby. Sťažovateľom vznikla možnosť reagovať na obsah výsluchu v prebiehajúcom opravnom (sťažnostnom) konaní, pričom túto možnosť sťažovatelia aj využili. Najvyšší súd preto uvedený procesný nedostatok považuje za napravený, pričom samotný význam dôkazného prostriedku (výsluch svedkyne V.) aj v kontexte uvedenom v napadnutom rozhodnutí nespochybňuje. V súvislosti s ostatnými výroky napadnutého rozhodnutia týkajúcimi sa náhradných väzobných inštitútov (výroky II. až V.), sa sťažnostný súd stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že vo vzťahu k obvineným nie sú splnené zákonné podmienky na nahradenie väzby iným, miernejším prostriedkom (vrátane probačného a mediačného dohľadu), ktorý by neznamenal tak výrazný zásah do ich práva na osobnú slobodu. Obvinení sú trestne stíhaní okrem iného za obzvlášť závažný zločin, pri ktorom je možné tieto náhradné inštitúty väzby prijať len vtedy, keď to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2, § 81 ods. 1 Tr. por.), čo v tomto prípade nebolo splnené. Práve naopak, vzhľadom k rozsahu a závažnosti stíhanej trestnej činnosti, ako aj jej špecifik (dlhodobosť, jej realizácia v rámci bežnej podnikateľskej činnosti) sa izolácia potenciálnych páchatel'ov javí ako jediný možný prostriedok ochrany pred ich konaním a zabezpečenia účelu trestného konania. Osobitne vo vzťahu k výroku V. napadnutého uznesenia najvyšší súd poznamenáva, že i judikatúrou bol sformovaný záver, že zo špecifického postavenia obhajcu v trestnom konaní tak, ako ho vymedzuje Trestný poriadok a zákon o advokácii, vyplýva, že obhajca nemôže byť súčasne jednak dôveryhodnou osobou v zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 písm. a/ Tr. por., a jednak obhajcom obvineného v tej trestnej veci, v ktorej ho zastupuje. V takom prípade by išlo o stret záujmov náležitej obhajoby obvineného s podmienkami poskytovania záruky za ďalšie správanie obvineného v zmysle § 80 ods. 1 písm. a/, resp. dôvodného odstúpenia od záruky podľa § 80 ods. 3 Tr. por. (R 25/2008). Uvedený záver je vzhľadom k charakteru náhradných inštitútov a ich účelu v celom

rozsahu aplikovateľný i na prípad nahradenia väzby peňažnou zárukou poskytnutou zo strany obhajcu (v preskúmvanej veci obhajcu obvineného T. T. - JUDr. Poláka). Súd prvého stupňa sa dopustil pochybenia, keď napriek tomu, že obvinený Q. T. žiadal nahradiť väzbu aj poskytnutím peňažnej záruky, o tomto návrhu nerozhodol (hoci treba poznamenať, že tento návrh nebol formulovaný jasne a zrozumiteľne). Najvyšší súd preto v tejto otázke rozhodol sám výrokom II. svojho rozhodnutia, napraviač tak pochybenia vo vzťahu k tomuto obvinenému. Pokiaľ ide o dôvod, pre ktorý nebola záruka sťažnostným súdom prijatá, tento je v podstate totožný s dôvodmi, pre ktoré sťažnostný súd považuje za správne závery súdu prvého stupňa učinené vo vzťahu k náhradným inštitútom väzby u oboch obvinených. Doteraz zistené okolnosti stíhaného obzvlášť závažného zločinu u obvineného T. nevykazujú žiadne také znaky, ktoré by boli spôsobilé privodiť záver o ich výnimočnosti (§ 81 ods. 1 Tr. por.). Za výnimočné okolnosti pritom (pri dôslednom individuálnom prístupe v každej veci) možno považovať osobné pomery páchatel'a či okolnosti spáchania trestného činu (núdza, hrozba a iné), ktoré svojím spôsobom zmiernujú konanie páchatel'a. Takéto okolnosti však najvyšší súd nezistil. Prijatie peňažnej záruky vo veci navyše bráni charakter, rozsah a závažnosť trestnej činnosti (konštatované podrobnejšie vyššie) a rozsah činu. Základným hľadiskom, ktoré treba brať do úvahy pri rozhodovaní o prijatí peňažnej záruky a pri stanovení jej výšky, je otázka, či a aká výška sumy, ktorá tvorí peňažnú záruku, dostatočne odstráni odôvodnenú obavu z konania obvineného a či so zreteľom na jeho majetkové pomery, resp. majetkové pomery osoby, ktorá peňažnú záruku ponúka, by bola strata peňažnej záruky takou citelnou ujmom, ktorá odôvodňuje predpoklad, že preváži nad obavou z konania obvineného (R 42/2007). Pri rozhodovaní o ponúknutej peňažnej záruke prihliada súd nielen na povahu spáchaného trestného činu, ale aj na osobu obvineného a jeho majetkové pomery alebo na osobu a majetkové pomery toho, kto za obvineného s jeho súhlasom zloženie peňažnej záruky ponúka, ako aj na výšku spôsobenej škody. Pri určení výšky peňažnej záruky predovšetkým zvažuje, či jej zloženie a prijatie naplní účel väzby. Pritom má na zreteli aj možnosť použitia tejto záruky na zaplatenie peňažného trestu alebo na uspokojenie priznaného nároku na náhradu škody (ZSP 20/2009). Výška akceptovateľnej peňažnej záruky vzhľadom na rozsah činu by v posudzovanej veci mohla predstavovať neprijateľnú podmienku, resp. mohla by mať pre obvineného likvidačný charakter, podstatnejšie však je, že by podľa názoru najvyššieho súdu ani nebola spôsobilá naplniť účel väzby a zmysel jej náhradných inštitútov. Na podklade uvedených dôvodov sťažnostný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.